

Če je za dnar veljajoč javen upni list zares storjen bil, in se je nareja zgodila z orodjem, ktero pomnoževanje teh listov polajšuje, se kazni ponarejavec kakor tudi vsak sokrivec s težko ječo na vse žive dni; — če se je pa ponareja opravila s peresom ali z drugim orodjem, in ne s takošnim, kakor je bilo rečeno, s težko ječo od 10 do 20 let.

Ravno to kazen je nalagati tudi deležniku, kateri je takošne ponarejene javne upne liste po dogovoru s ponarejavcom ali kakim sokrivcom ali drugimi deležniki izdal, naj se je ti dogovor storil pred ali med ponarejo, ali pa po njej.

Če se je ponareja za dnar veljajočih javnih upnih listov sicer skusila, pa ne dognala, je vsacega, ki je k temu pripomogel, kadar se je poskus zgodil z orodjem, ki pomnoževanje zlajšuje, s težko ječo od 5 do 10 let, pri posebni nevarnosti od 10 do 20 let; sicer pa s težko ječo od 1 do 5 in pri posebnih obtežavah od 5 do 10 let kaznovati.

Dalej govori postava od ponareje javnih dolžnih pisem in prenareje upnih listov, in od kazni na to postavljenih.

Od ponareje in prenareje (kovanih) dnarjev.

Hudodelstvo ponareje in prenareje dnarjev stori taisti:

1. kdor brezoblastno po kakem kjer koli si bodi veljavnem kovu dnar kuje, če prav bi jedro in teža pristnemu (pravemu) dnarju enaki bile, ali še več v sebi imele;
2. kdor po kakem kjer koli si bodi navadnem kovu ali iz pristnega ruda (kovine) pičliše ali iz manj vrednega ruda nepristni dnar kuje, ali sicer nepristnemu dnarju videz pristnega dnarja da;
3. kdor pristni dnar kakor si koli bodi v njegovi znotranji vrednosti in teži, po katerih je kovan bil, umanjša, ali mu podoba dnarja večje vrednosti dati skuša;
4. kdor orodje h kovanju nepristnega dnarja pri-
skerbi, ali sicer kakor si bodi k ponareji pripomaga.

Kazen tega hudodelstva je težka ječa od 5 do 10 let; če se pa posebna nevarnost, ali velika škoda pridruži, od 10 do 20 let. Samo tikrat, če ponarejo kdor si bodi lahko spozná, ali, kadar je brezoblastno kovan dnar pristnemu v jedru in teži enak, se zamore izmeriti kazen med 1 in 5 leti.

Kakor deležnik ponareje in prenareje dnarjev stori tisti hudodelstvo, kdor je ponarejen ali prenarejen dnar, po dogovoru s tem, ki ga je ponaredil ali pre-
naredil ali je k temu pomagal, ali s kakim drugim deležnikom, izdal; ali kdor tiste kosčike na se pripravi, za ktere so pristni dnarji (penezi) umanjšani bili.

Tako vdeležbo je kaznovati s težko ječo od 1 do 5, in pri storjeni veliki škodi, do 10 let.

(Dalje sledi.)

Pogorelska družba.

Večkrat že so „Novice“ govorile o koristi raznih društev, posebno mnogokrat pa so priporočevale društvo sv. Florjana, ki je bilo 14. julia 1828 od vlade poterjeno. Koliko jih je, katerim je hišo in vse, kar so imeli, v eni uri oginj pokončal, pa povernjena jim je bila vsa škoda od imenovaniga društva, h katerimu so bili pristopili, in koliko, ktere je nesreča ognja na beraško palico pripravila, jih obžaluje, da so opustili, se te dobrote vdeležiti, kar bi bili zamogli s tako majhnimi stroški storiti. V letu 1851 se je plačalo od 100 forintov vrednosti zavarovaniga posestva le 13, v nekterih poprejšnjih letih pa še manj, clo le 9 kr., nikdar pa ne čez 20 kr., ker se je škoda, ktero je oginj storil na vse zavaro-

vance po razredih enakomerno razdelila. Kolikor več je deležnikov, toliko manj znese vložitna cena, ktero ima vsak zavarovanec na leto odrajtati. Ker je tedaj letni vložitni znesek vedno le prav majhen, je gotovo, da je prid, ki iz tega izvira mnogo obilniši, ker, ako kogar nesreča zadene, da mu poslopje pogori in ga v veliko škodo in nesrečo pripravi, ima pravico tirjati, da mu imenovano društvo vso škodo poverne. Koj po taki nesreči se zavarovancu polovica cenjene škode poverne, da zamore poslopje zopet začeti staviti, ako je pa že dodeljana, dobí drugo polovico, in on se ima družbi zahvaliti, da je zamogel svoje poslopja zopet postaviti.

Konec pretekliga leta je bilo 61.744 zavarovancev in 131.517 zavarovanih poslopij za 45 mil. 189.575 for., ki so bile cenjene na 62 mil. 695.800. Ker pa ni, kakor vsak sam vé, vsako poslopje enako pred ognjem varno, je gotovo prav, da tisti gospodar nekoliko več plača, kteriga poslopje je zoper oginj manj varno, kakor tisti, ki je svoje poslopje bolj proti ognju zavaroval. In tako je tudi družba poslopja v šest razredov razdelila. Na Krajskim je bilo v letu 1851 zavarovancev 10.704 in 22.794 poslopij zavarovanih, ki so bile cenjene na 9.024.150 for.; pogorelska družba je tedaj letniga plačila od družbenikov prejela 11.219 for. 5¹/₄ kr., povernila je pa 49 zavarovancem za 92 poškodovanih poslopij 15.093 for. in 100 for. za darila, tedaj je za 3973 for. in 54³/₄ kr. več zavarovancem plačala, kakor od njih prejela, kar so morali zavarovanci na Koroškim in Štajarskim terpeti. Na Štajarskim in Koroškim je več zavarovancev kakor na Krajskim; zlo pa bi bilo želeti, da bi tudi pri nas več posestnikov k tej koristni družbi pristopilo, in si tako z nekterimi forinti svoje pohišta zavarovalo, da, če bi jih utegnila nesreča zadeti, se revšine obvarjejo in brez odloga zamorejo zopet pohišta iz noviga postaviti. Pričakujemo, da bolj umni kmetovavci, kateri se še niso zavarovali, ne bodo več dalje odlašali tega storiti in svojim sosedom z djanjem lep izgled dajati.

Pred drugim že to mora spodbadati človeka k pristopu, da, če je več zavarovancev, manjši je letno odrajtvalo. Če se vsak zavarovanec trudi, saj eniga k pristopu spodbosti in tako dalej, se bo sčasama število zavarovancev močno pomnožilo in poslednjič — ker bi bilo zlo želeti — bi nobeniga več ne bilo, ki bi ne bil zavarovan. Družbino vodstvo je hvaležno za take zasluge in si prizadeva po moči koristiti, kjer mu je mogoče, tako je med drugim neki županii na Krajskim, kateri je denarja manjkalo, za napravo brizglje 1000 forintov brez obresti posodilo proti temu, da istingo malo po malim sčasama poplača. Blagor tedaj tako občnokoristni napravi.

H. C.

Življenje slavnih Slovanov.

VIII.

Jernej Kopitar.

(Konec.)

Ker Vodnik odlašá svojo slovensko slovnico na svet dati, mu Kopitar smehoma trikrat žuga, da ga bo on prehitel. Vodnik se temu žuganju posmehuje. Vodnikova nevera pa mladega iskrenega Kopitarja tako spodbode, da začne nemudoma nemško-slovensko slovnico, to je nauk našega jezika pisati. Leta 1808 je bila (v Ljubljani) že natisnjena in tako dobro zložena, da je ni bilo boljše. S tem verstnim delom je Kopitar očitno pokazal, koliko smé slovansko jezikoznanstvo od njega pričakovati.

Še tisto leto (1808) se gré Kopitar na Dunaj pravdarskega učit. Pri Cojzu si je bil kakih 2000 gol-